

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

М'яка С.І., асистент

Полтавської державна аграрна академія

Розглянуто особливості обліку та оцінки готової продукції фермерськими господарствами. Внесено пропозиції щодо удосконалення існуючих методичних рекомендацій з організації і ведення бухгалтерського обліку в фермерських господарствах у межах досліджуваної ділянки обліку.

The features of account and estimation of the prepared products are considered by farms. Suggestions are brought in in relation to the improvement of existent methodical recommendation from organization and conduct of record-keeping in farms within the limits of the probed area of account.

Постановка проблеми. Діяльність фермерських господарств, як і переважної більшості сільськогосподарських товаровиробників, направлена на отримання прибутку, основним джерелом якого є реалізація готової продукції. Від її собівартості і залежить рівень дохідності підприємства.

Дрібним агровиробникам на законодавчому рівні рекомендовано спрощену систему обліку, звітності та оподаткування, що має свої переваги та недоліки, одним з яких є невідображення в обліку внутрішньогосподарського обороту, зокрема обліку та оцінки готової продукції.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання спрощеної форми обліку розглянуто у працях таких відомих вчених, як Ф.Ф. Бутинець, Л.К. Сук, В.М. Жук, О.С. Кривоконь та інших вітчизняних науковців. Проте їх увага, як правило, направлена на розкриття методики обліку доходів та витрат, але зміни, що відбуваються у нормативно-правовій базі, вимагають приділяти значну увагу питанням обліку готової продукції фермерськими господарствами.

Постановка завдання. Метою статті є розкриття особливостей обліку готової продукції фермерськими господарствами та формування шляхів його удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Значна частина сільськогосподарської продукції сьогодні вирощується фермерськими та особистими господарствами. Але технологічні вимогами СОТ щодо виробництва товарної продукції прогнозують в найближчі роки кількісне зростання фермерських господарств. Адже дана форма підприємництва є найближчою до особистих сільськогосподарських господарств, але має суттєві відмінності. Зокрема, статус юридичної особи вимагає ведення обліку, але з іншого боку - це розширення можливостей у плані застосування засобів науково-технічного прогресу, фінансово-кредитних послуг, ринків збуту тощо.

Переважна більшість фермерських господарств відповідають статусу малих підприємств та претендують на застосування спрощеної форми обліку оподаткування та звітності. Зокрема, альтернативним варіантом є «Методичні рекомендації з організації і ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах» № 189 від 02.07.2001 р., що є зручними в за-

стосуванні, але потребують, на нашу думку, певного доопрацювання. Зокрема в частині обліку готової продукції.

Якщо запаси, роботи та послуги в момент отримання включалися до складу витрат, то за потреби їх кількість можна прослідкувати за первинними документами. Оскільки такі активи надходили зі сторони, тож, як правило, завжди супроводжуються первинними документами. А от момент оприбуткування готової продукції відсутній. «Методичні рекомендації з організації і ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах» № 189 від 02.07.2001 р. розкривають лише той факт, що на обсяг залишку незавершеного виробництва та готової продукції в сторону збільшення коригують дохід господарства. Тобто фермер, користуючись даними Журналу реєстрації господарських операцій, як основного облікового реєстру спрощеної форми обліку, що рекомендована для фермерських господарств, не має облікових даних про обсяги надходження готової продукції. Це унеможливило виконати норми П(С)БО 30 «Біологічні активи» щодо оцінки сільськогосподарської продукції в момент її первісного визнання.

Відсутність облікових даних про обсяги готової продукції, як основного джерела доходу, унеможливило процес планування та аналізу господарської діяльності. Тож ми пропонуємо доповнити Журнал реєстрації господарських операцій двома стовпчиками:

- надходження готової продукції;
- вибуття готової продукції.

За графою надходження слід відображати оприбуткування готової продукції, що оцінюється за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу у відповідності до П(С)БО 30 «Біологічні активи», або за виробничою собівартістю, як регламентовано П(С)БО 16 «Витрати» [3].

Основним видом діяльності фермерських господарств є виробництво та переробка сільськогосподарської продукції. Дотримуючись методу подвійного запису, що є обов'язковим для суб'єктів малого підприємництва, які мають право на застосування спрощеного обліку доходів і витрат та зареєстровані платниками податку на додану вартість, запис до графи «надійшло» необхідно робити одночасно із списанням витрат, облік яких необхідно організувати, керуючись положеннями Податкового кодексу та П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» із змінами № 25 від 24.01.2011 р. в розрізі елементів :

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- амортизація виробничих основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом товарів, виконання робіт, надання послуг;
- вартість придбаних послуг, прямо пов'язаних з їх виробництвом (наданням);
- інші прямі витрати [2].

Перелік яких слід доповнити загальногосподарськими витратами [1].

За допомогою рис. 1. розглянемо розроблену форму Журналу реєстрації господарських операцій.

Організація обліку витрат виробництва за такими елементами сприятиме формуванню собівартості готової продукції, що в свою чергу полегшить заповнення графи (080) Звіту про фінансові результати форми № 2 - м.

Наприклад за звітний період витрати скали 2500,00 грн, а справедлива вартість - 3000,00 грн.

Селянське (фермерське) господарство _____
повна назва

ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

за _____ 200__р.

період

№ з/п	Дата	Зміст операції та номер документа	Витрати	Доходи	Розрахунки з бюджетом		Розрахунки з організаціями		Готова продукція	
					перераховано, зарховано	належить	борг господарству	борг господарства	надійшло	вибуло
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Решта на початок року										
Зарік										
Решта на кінець року										

Поточний рахунок		Готівка		Власний (Статутний) капітал		Основні засоби		Знос основних засобів		Витрати за рахунок доходу
надійшло	вибуло	одержано	витрачено	зменшення	збільшення	збільшення	зменшення	зменшення	збільшення	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Решта на початок року										
За рік										
Решта на кінець року										

Записи зроблені _____
підпис _____ П.І.Б.
Дата " ____ " _____ 200__р.

Рис. 1. Розроблена форма Журналу реєстрації господарських операцій

Запис буде наступним:

- за умови використання спрощеного плану рахунків:

а) за умови оцінки за справедливою вартістю:

1) оприбуткування готової продукції за справедливою вартістю – Д-т 26 «Готова продукція» К-т 23 «Виробництво» на суму 3000,00;

2) на суму доходу від первісного визнання сільськогосподарської продукції - Д-т 23 «Виробництво» К-т 70 «Дохід» на суму 500,00.

б) за умови оцінки за виробничою собівартістю:

1) на суму фактично понесених витрат - Д-т 26 «Готова продукція» К-т 23 «Виробництво» на суму 2500,00;

- за умови використання умовних рахунків:

а) за справедливою вартістю:

1) оприбуткування готової продукції за справедливою вартістю - Д-т «Готова продукція» К-т «Витрати» на суму 3000,00;

2) на суму доходу від первісного визнання сільськогосподарської продукції - Д-т «Витрати» К-т «Дохід» на суму 500,00.

б) за виробничою собівартістю:

1) на суму фактично понесених витрат - Д-т «Готова продукція» К-т «Витрати» на суму 2500,00.

Записи до графи «вибуло» слід проводити за умови її реалізації, особистого споживання чи іншого вибуття. Відображення операцій, пов'язаних з вибуттям готової продукції за умови її реалізації, доцільно проводити одночасно з записом зі значком «-» у графі «доходи», а за умови власного споживання – «витрати за рахунок доходу» в оцінці за середніми реалізаційними цінами, а за умови її переробки чи використання в господарській діяльності слід на вартість готової продукції збільшити витрати. Така послідовність записів сприятиме контролю за рухом готової продукції та забезпечить формування собівартості її реалізації.

Висновки. 1. Доповнивши Журнал реєстрації господарських операцій графами, що стосуються обліку готової продукції можна забезпечити по-перше, достовірну оцінку готової продукції у відповідності до стандартів обліку; по-друге, такі зміни сприятимуть розширенню кількості користувачів даної форми обліку, оскільки дають можливість посилити контроль за обліком товарно-матеріальних цінностей, зокрема готової продукції.

2. Зміни внесені до П(С)БО 30 «Біологічні активи» надали право вибору методики оцінки готової продукції фермерським господарствам. Застосування оцінки за виробничою собівартістю сприяє по-перше, впровадженню малими формами господарювання обліку витрат за статтями, що допоможе фермеру проаналізувати виробничі та накладні витрати та забезпечить планування результатів господарської діяльності, а по-друге, забезпечує зменшення об'єктів оподаткування у вигляді доходу від первісного визнання сільськогосподарської продукції.

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих норм Податкового кодексу України» № 3609 – VI від 07. 07. 2011 р. // Бухгалтерія 2011 р., № 33 С. 47-81.

2. П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» із змінами № 25 від 24. 01. 2011 р. //www.rada.gov.ua.

3. П(С)БО 30 «Біологічні активи» із змінами № 790 від 18. 11. 2005 р. //www.rada.gov.ua.

4. «Методичні рекомендації з організації і ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах» № 189 від 02.07.2001 р. //www.rada.gov.ua.